Bat. Gen.
XLV
330

PRIJS *f* 0,60.

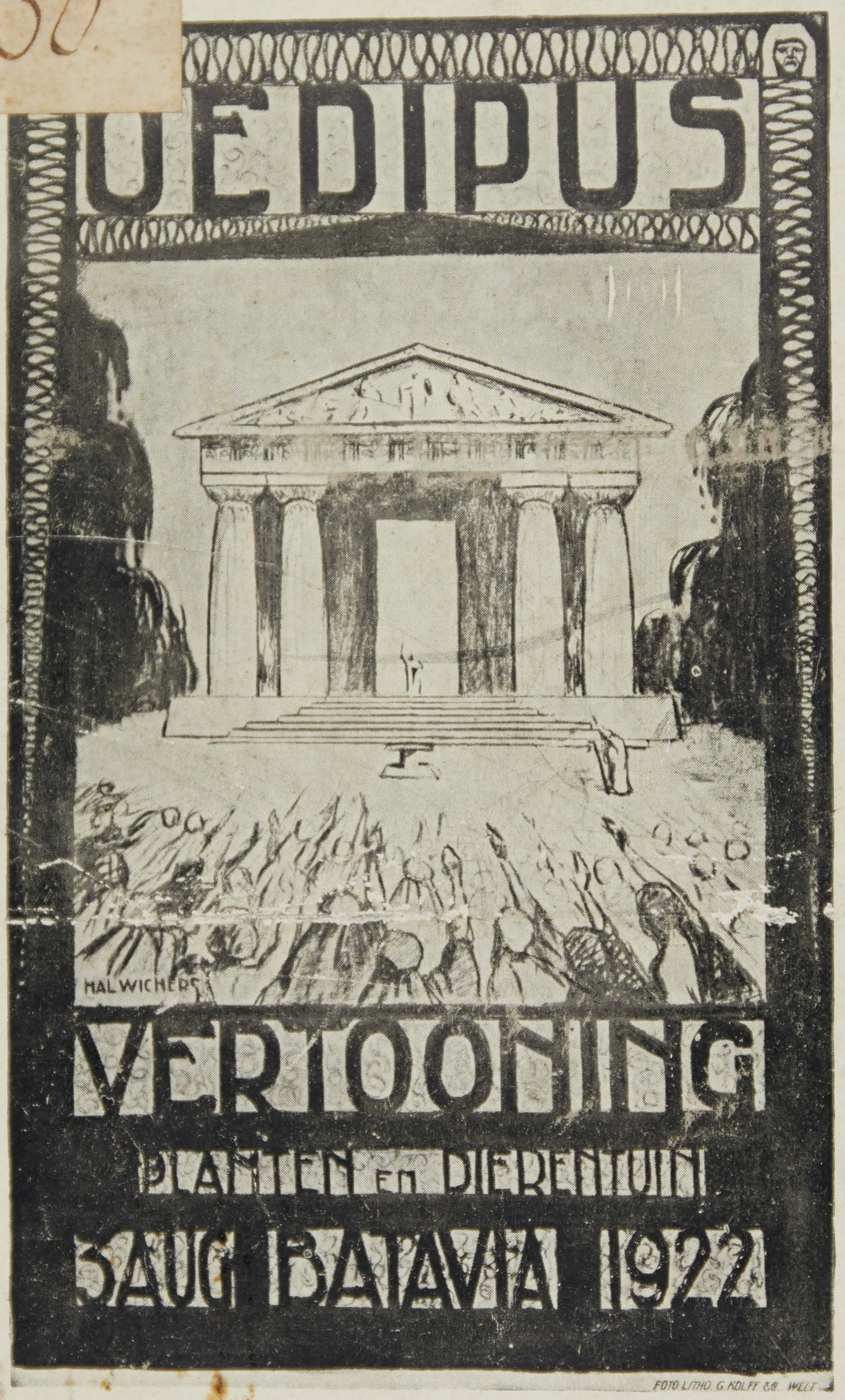

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bpg 261.400..

Sophokles

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

XLV 330.

KONING OEDIPUS

TREURSPEL VAN SOPHOKLES

De Nederlandsche vertaling in dichtmaat

door

Prof. Dr. H. van Herwerden

is met behoud van maat en rijm voor deze vertooning ingericht. Verschillende veranderingen waren noodzakelijk en in sommige gevallen zijn de koren vernieuwd. Voor de werking der figuratie werd veel overgenomen uit de Duitsche bewerking van von Hofmanstal.

0000 102 55 77
0010 - 756 37691

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BAT.
GENOOTSCHAP
VAN
K.EN W.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Inleiding.

L. S.

Zoo staan wij dan aan den vooravond van de opvoering, van het altijd nieuwe en schitterende werk van een groote onder de grootsten van alle eeuwen. Sophokles naam als treurspeldichter heeft zich 2600 jaar kunnen handhaven en zijn heerlijk werk is en blijft, voor allen die de kunst liefhebben, een bron, die nimmer ophoudt ons lafenis en verkwikking te brengen. Zijn „Koning Oedipus" is zeker het meest bekende en meest gespeelde werk en wordt thans in een vorm tot ons gebracht, zooals Indie tot nu toe niet heeft gezien.

Wat al voorbereiding, geduld en energie is er niet noodig geweest en wat is daartegenover ons werk niet noodeloos bemoeilijkt, en dat wel door menschen, waarvan men dat het minst mocht verwachten. Wat al laster, verdachtmaking en achterklap is er niet aangewend, deze zaak, met zoo eerlijke bedoelingen begonnen, onmogelijk te maken. Letterlijk Alles is gedaan, deze vertooning te beletten. Waarom? Op deze vraag hebben wij tevergeefs een antwoord gezocht. Ja zelfs uitknipsels uit Punch, in de wereld gezonden als origineele karikaturen, moesten medewerken tot het belachelijk en verdacht maken van hen, die geen tijd en moeite hebben ontzien om tot een goed resultaat te geraken. Het is duidelijk, sloopen is gemakkelijker dan opbouwen.

Zoo is dan de opvoering van „Koning Oedipus" een feit geworden en willen wij alles vergeten, wat ons vaak droevig en verdrietig stemde, om alleen te denken aan de overwinning van alle moeilijkheden.

Hartelijk dank aan allen, die de zaak finantieel hebben mogelijk gemaakt. De lijst met hunne namen is afgedrukt in dit boekje, opdat zij nog in onze herinnering kunnen voortleven.

Ook de leden van ons Comité, die hunne namen hebben willen geven en zoo de ruggegraat hebben gevormd, noodig voor de bereiking van ons doel.

Mr. Plate willen wij extra vermelden. Hij was de man die steeds met kalmte en groot vertrouwen op voortgaan aandrong en ons van raad diende, daar waar hij kon.

Ook *Notaris Roeloffs Valk*, die als thesaurier zijn tijd heeft willen geven om ons te helpen.

Niet minder hartelijk dank aan alle onze medewerkers, in de eerste plaats aan den heer Büttinghausen, die zijn

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

beste krachten voor de regie heeft gegeven en bovendien twee zulke belangrijke rollen, als van Tiresias en de Slaaf, voor zijn rekening nam;

dan aan den Heer Debrichy, den hoogst bekwamen, jongen bouwkundige, die onze plannen zoo volmaakt en op Tijd heeft uitgevoerd. Een man waarop men kan rekenen. Een flink succes wenschen wij dezen jongen man toe, hij verdient dat ten volle;

aan den heer Tettelaar, die de costuums vervaardigde op een wijze die niet voor verbetering vatbaar is;

aan den kunstschilder Wichers, die ons affiche vervaardigde, dat op een ieder een goeden indruk maakte en het verdere schilderwerk van het paleis verzorgde;

aan Angéle Sydow, die de schoonheid van haar kunst heeft wille dienstbaar maken, aan het verhoogen van de waarde der Oedipus-vertooning;

aan alle medespelers. Wat een geduld en tijd hebben zij niet over gehad voor de bereiking van ons doel. Ook de jeugd die figureeren zal, onzen hartelijken dank.

Ten slotte willen wij niet nalaten, met groote erkentelijkheid te vermelden, dat de firma Pohoomul Brothers, de bekende firma van Passer Baroe, haar geheele voorraad kostbare tapijten ter onzer beschikking stelde, ter versiering van de zaal, die daardoor een ongekend rijk aanzien zal verkrijgen.

En nu, op hoop van zegen. Dat het alles wel gelukken mag. En allen die hebben medegewerkt en allen die zullen zien en hooren en dit lezen, wenschen wij

„ALLER GODEN BESTE ZEGEN TOE."

Weltevreden, Juli 1922.

v. A.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Z.E. de Gouverneur Generaal van N.I. o.l. de Heer en Mevr. Huis Breuer	Buitenzorg	f 1000.—
Ed. Keilenga	Batavia	" 500 —
Hodson	id.	" 250 —
L. von Hemert	id	. 250 —
Th. J. v. Rossum	id	. 250. —
P. Lugard	id	. 250 —
Cranenburgh Mees	id	" 250. —
J. A. F. Gramberg	id	. 150. —.
Mevr. Gramberg	id	150 —
Geo. Hartmann	id.	250.. —
Mevr. Hartmann	id	250. —
Th. C. Landsdorp	id	250. —
W. F. van Benningen	Weltevreden	250. —
Alexander	ditto	250. —
D. A. Delprat	Batavia	200. —
C. N. Carpentier Alting	Batavia	250. —
Mej. Rudolphides		250. —
J. M. Uhlenbeck	"	250. —
Th. Leyster	"	250. —
W. F. Kleinman	"	250. —
Gobius	Batavia.	250. —
A. S. M. D. Pluis	Batavia	250 —
H. van Heusden	Batavia	f 250,—
Kantoor Wesselman Fenstra	Batavia	f 250. —
H. de Schwartz Abbé	W. dezelfde	f 500. —
Fleischer	Batavia	f 250. —

Handteekeningen dergenen die de vertooning finantieël mogelijk maakten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Bij het portret van Zijne Excellentie Mr. D. F o c k, onzen Gouverneur-Generaal, kan ik niet anders dan een woord van dank neerschrijven, dat voortkomt uit een hart, overvloeiende van erkentelijkheid. Zonder hem, zonder zijn krachtigen steun, hadden wij niet den moed gehad, voort te gaan tot het einde, zoude het niet mogelijk zijn geweest, alle bezwaren, tegenwerking en moeilijkheden te overwinnen. Maar m e t dien steun, werd *alles* overwonnen en is het doel bereikt,

SOPHOKLES „KONING OEDIPUS"

op te voeren, zoo goed als de omstandigheden dit toelaten.

Allen die met ons aan deze zaak hebben gewerkt zeggen hem hartelijk dank. Dat het ons moge gelukken, hem vreugde en genoegen te verschaffen, voor de schitterende wijze, waarop hij deze zaak heeft mogelijk gemaakt.

ANKEL.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

L. S.

De ommekeer die de *Meiningers* hebben gebracht in de regieopvattingen in het algemeen, heeft *Max Reinhardt* in het bijzonder gebracht voor het spelen van het antieke drama. De beweging der massa in nauw verband met de handeling, werd teruggebracht in de sfeer van het antieke Theater. Zijn eerste proeve leverde hij met de vertooning van

„KONING OEDIPUS"

in het Circus Busch te Berlijn ongeveer twaalf jaar geleden.

Het voorbeeld van Reinhardt heeft navolging gevonden. In het jaar 1913 vierde *Arnhem* de *onafhankelijkheid* van onze Natie met eene dergelijke opvoering, in de open lucht, van hetzelfde drama. Alles geschiedde voor rekening van de Stad Arnhem en gelukte door de geestdriftige houding van het Stadsbestuur, onder aanvoering van den toenmaligen Burgemeester, Baron van Heemstra, thans Gouverneur van Suriname. Zoowel het artistiek als het finantieel succes was zeer groot. Een der voorstellingen werd bezocht door de deelnemers aan de vredesconferentie. Ook Bertha von Süthner was aanwezig. *Mr. Thomas*, de latere *Minister van Munitie* van *Frankrijk*, bracht, namens alle vertegenwoordigde Nationaliteiten, hulde aan Royaards, die de regie verzorgde en de Hoofdrol speelde. Tot op heden spreken allen die deze voorstellingen hebben bijgewoond, met grooten eerbied, hierover als eene gebeurtenis van

NATIONALE BETEEKENIS

op tooneelgebied.

De plannen hier zijn tot rijpheid gekomen, nadat Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal Zijn Hoogen steun en hulp had toegezegd. De feestzaal van den Planten- en Dierentuin is de plaats waar de voorstellingen gegeven worden. Hier staat het paleis van Oedipus, reeds bekend door besprekingen in de couranten en waarvan de afbeelding werd afgedrukt in het *„Indische Leven"*.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

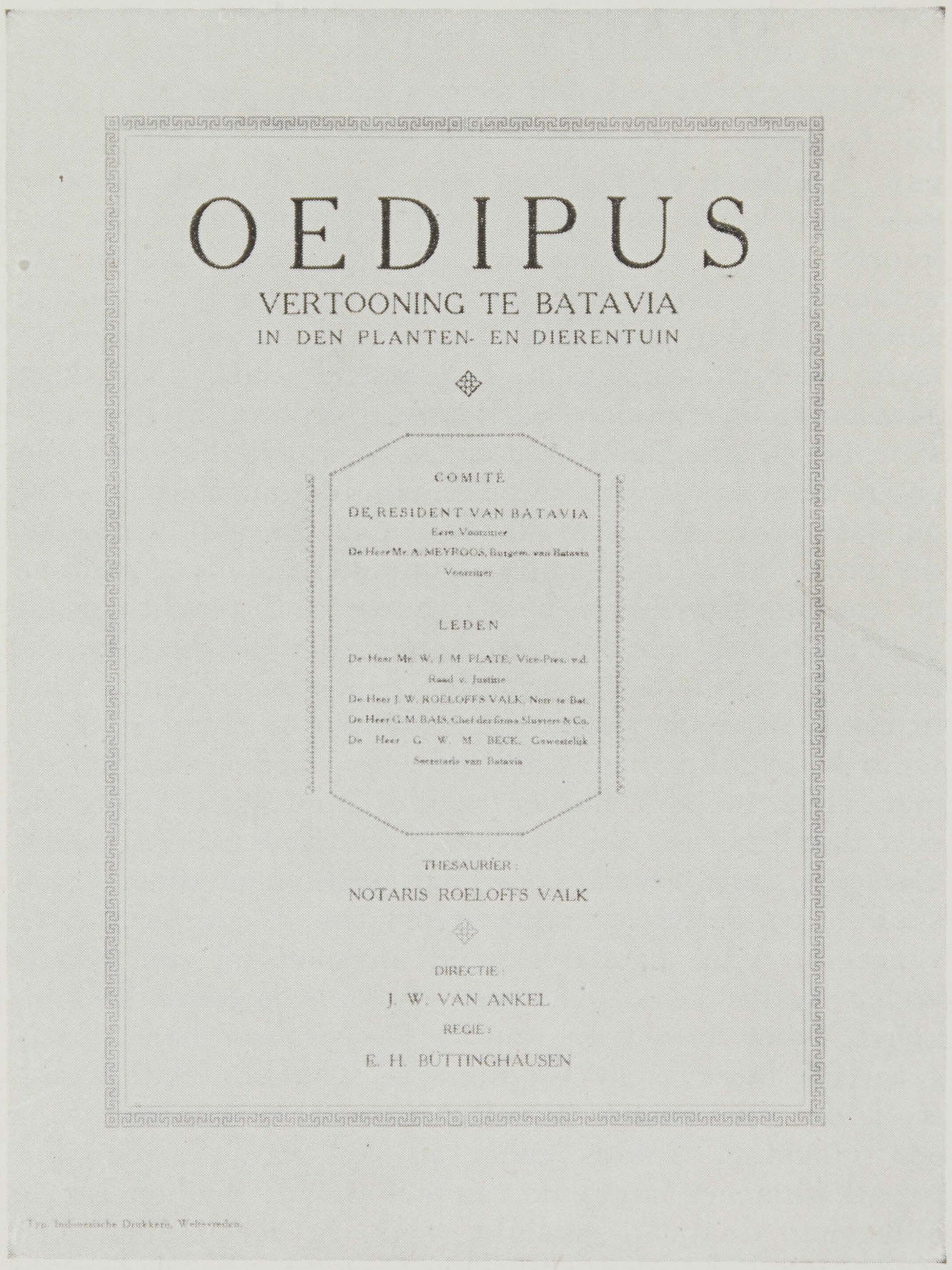

OEDIPUS

VERTOONING TE BATAVIA

IN DEN PLANTEN- EN DIERENTUIN

COMITÉ

DE RESIDENT VAN BATAVIA

Eere Voorzitter

De Heer Mr. A. MEYROOS, Burgem. van Batavia

Voorzitter

LEDEN

De Heer Mr. W. J. M. PLATE, Vice-Pres. v.d. Raad v. Justitie

De Heer J. W. ROELOFFS VALK, Notr. te Bat.

De Heer G. M. BAIS, Chef der firma Slaverts & Co.

De Heer G. W. M. BEEK, Gewestelijk Secretaris van Batavia

THESAURIER:

NOTARIS ROELOFFS VALK

DIRECTIE:

J. W. VAN ANKEL

REGIE:

E. H. BÜTTINGHAUSEN

Typ. Indonesische Drukkerij, Weltevreden.

Titelblad van de circulaire

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De Mythe van Oedipus.

Oidipoes, zoon van den Thebaanschen koning Laïos bij Iocastee, was door zijn vader, wien het orakel van Apolloon te Delphoi den dood door de handen van zijn kind voorspeld had, terstond na zijne geboorte aan een herder overgegeven, om in de wildernissen van den berg Kithairoon te worden neergelegd en zoo den dood te vinden. Maar de man had deernis met het wicht, dat, door hem gespaard, in handen komt van Polybos, koning van Korinthos, die, zelf kinderloos zijnde, het als zijn eigen zoon laat opvoeden. Nauw volwassen, verneemt hij iets wat hem doet twijfelen, of hij wel werkelijk de zoon van Polybos en van diens gade Meropee is, en ofschoon deze hem daaromtrent tracht gerust te stellen, begeeft hij zich heimelijk naar Delphi, om bij het orakel de zaak nader te onderzoeken. Maar instée van hem dienaangaande in te lichten, antwoordt Apollo hem dat hij zijn vader dooden en met zijne moeder huwen zoude. Niet beter wetende dan dat Polybos en Merope zijne ouders zijn, keert Oedipus, uit vrees voor het uitkomen dier voorspelling, niet weer naar Korinthe terug, maar te vergeefs, want rondzwervend ontmoet hij zijn waren vader Laios, die ook zelf op reis is naar Delphi, krijgt twist met dien koning en verslaat hem. Eenigen tijd later komt Oedipus te Theebai, van welke stad de omstreken onveilig gemaakt werden door een monster, Sphinx geheeten, dat aan elk dien het tegenkwam een moeilijk raadsel opgaf, om hem als de oplossing daarvan mislukt was, te verslinden. Ten einde raad hadden de Thebanen de hand van de weduwe van Laios en den troon van Thebe beloofd aan dengene, die het raadsel opgelost en de Sphinx verslagen zou hebben. Oedipus was de gelukkige, of liever de ongelukkige, die door zijn schranderheid dien prijs wist te verwerven, en zoo met zijn eigen

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

moeder huwde, welke hem twee zonen, Eteoklees en Polyneikees, en twee dochters, Antigonee en Ismeenee, schonk. Om zijne wijsheid door ieder gevierd en bewonderd, leidde hij een gelukkig leven, totdat pest en misgewas, door de goden over het land gezonden tot wraak voor den niet gezoenden moord van Laios, de aanleiding werden tot de ontdekking der gruwelijke waarheid, welke ontdekking het onderwerp van dit treurspel uitmaakt.

De Sphinx

was een gevleugelde leeuw met het hoofd en den boezem eener maagd, door Hera tegen Thebe gezonden tot straf voor de mishandeling van zekeren Chrysippos door koning Laios. Dit monster doodde elk, dien het op zijn weg ontmoette, wanneer hij het algemeen bekende raadsel niet kon oplossen: Welk wezen is het, dat des morgens op vier, des middags op twee en des avonds op drie beenen gaat? Oedipus, na den moord van zijn hem onbekenden vader te Thebe gekomen, losttе het raadsel op. Men kent de eenvoudige verklaring, dat het bedoelde wezen de mensch was, die als klein kind kruipt, later rechtop gaat en eindelijk een staf behoeft.

Ter verduidelijking schreven wij in het begin namen en plaatsnamen in de grieksche spelling, later in de latijnsche. Bij de opvoering gebruiken wij de grieksche.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

KONING OE

TREURSPEL VAN SO

VERTALING van PROF. Dr. H. v.

Met medewerking van Mejuffrouw

PERSONEN:

Oedipus, Koning van Thebe . . . . . .
Iokaste, zijne gemalin . . . . . .
Kreon, haar broeder . . . . . .
Tiresias, een Wichelaar . . . . . .
Een Priester van Zeus . . . . . .
Een bode van Korinthe. . . . . .
Een herder . . . . . .
Een dienaar . . . . . .

Koor van grijsaards (koorzeggers) . . . . . .

Kinderen en Jongelinge

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

NG OEDIPUS

L VAN SOPHOKLES

n PROF. Dr. H. v. HERWERDEN

van Mejuffrouw Angèle Sydow:

PERSONEN:

. . . . . de Heer Ankel.
. . . . . Mevrouw Plate.
. . . . . de Heer Scharringa.
. . . . . de Heer Büttinghausen.
. . . . . de Heer Wichers.
. . . . . de Heer Brouwer.
. . . . . de Heer van Baalen.
. . . . . de Heer Büttinghausen.
. . . . . de Heer Griethuijzen.
. . . . . de Heer Wennekendonk.
. . . . . de Heer Verheyen.
. . . . . de Heer de Jongh.

leren en Jongelingen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Directie en staf:

Mej. Angèle Sydow, die de offerdans regelt en uitvoert.

De Heer Büttinghausen, de hoogst bekwamen en ijverigen regisseur en tooneelspeler.

De Heer Wichers, kunstschilder die het affiche vervaardigde en het schilderwerk verzorgde.

De Heer Van Ankel
Directie.

De Heer Debrichij, die het bouwwerk naar de ontwerpen van van Ankel, zoo schitterend uitvoerde.

De Heer Tettelaar, die op onverbeterlijke wijze de costuums vervaardigde.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Portretten der medespelenden.

Eerste rij, de Heeren:
Griethuijzen – Brouwer en van Baalen.

Tweede rij, de Heeren:
Verheijen – regisseur Büttinghausen en Wennekendonk.

Derde rij:
Mevrouw Plate – van Ankel – Mej. Angèle Sydow.

Laaste rij:
de Heeren Luitenant Scharringa – de Ruyter en Wichers.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

WINKELMAATSCHAPPIJ

EIGEN HULP

MOLENVLIET WEST No. 1

WELTEVREDEN

Dames en Heeren Artikelen. Kristal en pleetwerk en andere luxe artikelen. Meubels en meubelstoffen. Speelgoed.

Huishoudelijke Artikelen

Reisbenoodigdheden

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

CHIQUE MODELLEN

EUROPEESCH FABRIKAAT

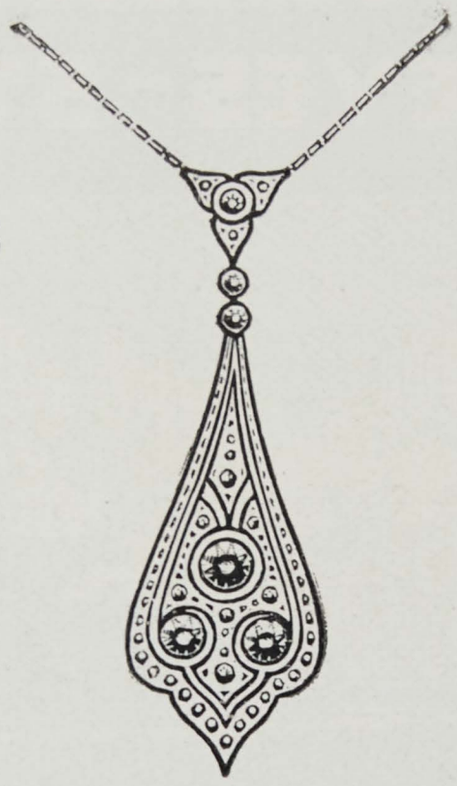

LIONTINES

Bezet met
Paarlen
Smaragd
Robijn

CORSAGE-SPELDEN

200 Modellen
Elegant van
model en
kunstig van
afwerking

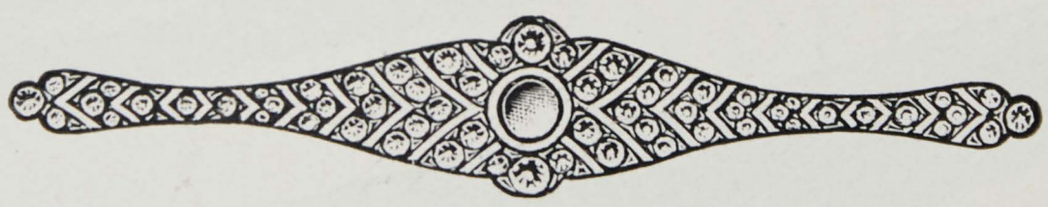

BRILLANTEN RINGEN IN PLATINA

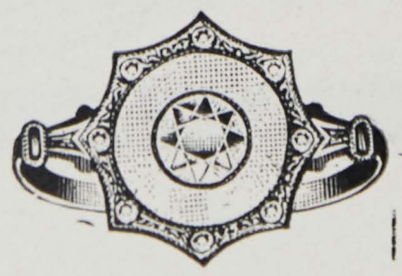

ELK STUKJE BRILLANT-WERK IS DOOR ARTISTEN ONTWORPEN EN GEFABRI-CEERD.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

LANDBOUWGEREEDSCHAPPEN
LINDETEVES - STOKVIS

COR. D. 10 -

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

G. KOLFF & Co.

BOEKHANDEL
NOORDWIJK

DRUKKERIJ
PETJENONGAN

WELTEVREDEN

—

- BATAVIA -
KALI BESAR OOST

UITGEBREIDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE
BOEKHANDEL

BOEK- en STEEN-
DRUKKERIJEN

CLICHÉ FABRIEKEN

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

STALHOUDERIJ PARAPATTAN

T. VAN LAAR

KEBON SIRIH 13. WELTEVREDEN

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

„ELITE" BOTER

HET NEUSJE VAN DEN ZALM

Neemt onverwijld een proef.

Importeurs:

LAUW TJIN

PAS. SENEN, WELTEVREDEN - BATAVIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Clichés & Druk G. Kolff & Co.